Udlahuset – gammelt bygg med blomstrende virksomhet!

I tillegg til god service, er ÅLGÅRD BLOMSTER viden kjent for sitt rikholdige vareutvalg i et ytterst særpreget lokale. Rett og slett et over hundre år gammelt steinhus, som i tidligere tider huset DFUs ull-lager. Bli med inn!

Fra kulturminnedagen i 2009. Bjarne Ravndal forteller! Til høyre maskineriet han forteller om.

Dagens eier av Udlahuset og Ålgård Blomster, Sven Ravndal, med en gammel reproduksjon som fremdeles henger i mange hjem på Ålgård. Originalen er et maleri signert Sigurd Moe i 1893, og ble gitt i gave til fabrikkens grunnlegger, Ole Nielsen, da han trakk seg tilbake samme år. Vi ser oppover en tidlig utgave av Ole Nielsensvei mot Udlahuset og den første industribebyggelsen. Udlahuset ble bygget i 1891, og som bildene viser, var det opprinnelig lavere enn i dag.

Navnet fikk det av naturlige grunner; det var ull-lager. En meter tykke steinmurer sørget for jevn temperatur og luftfuktighet, samt brannsikker oppbevaring.

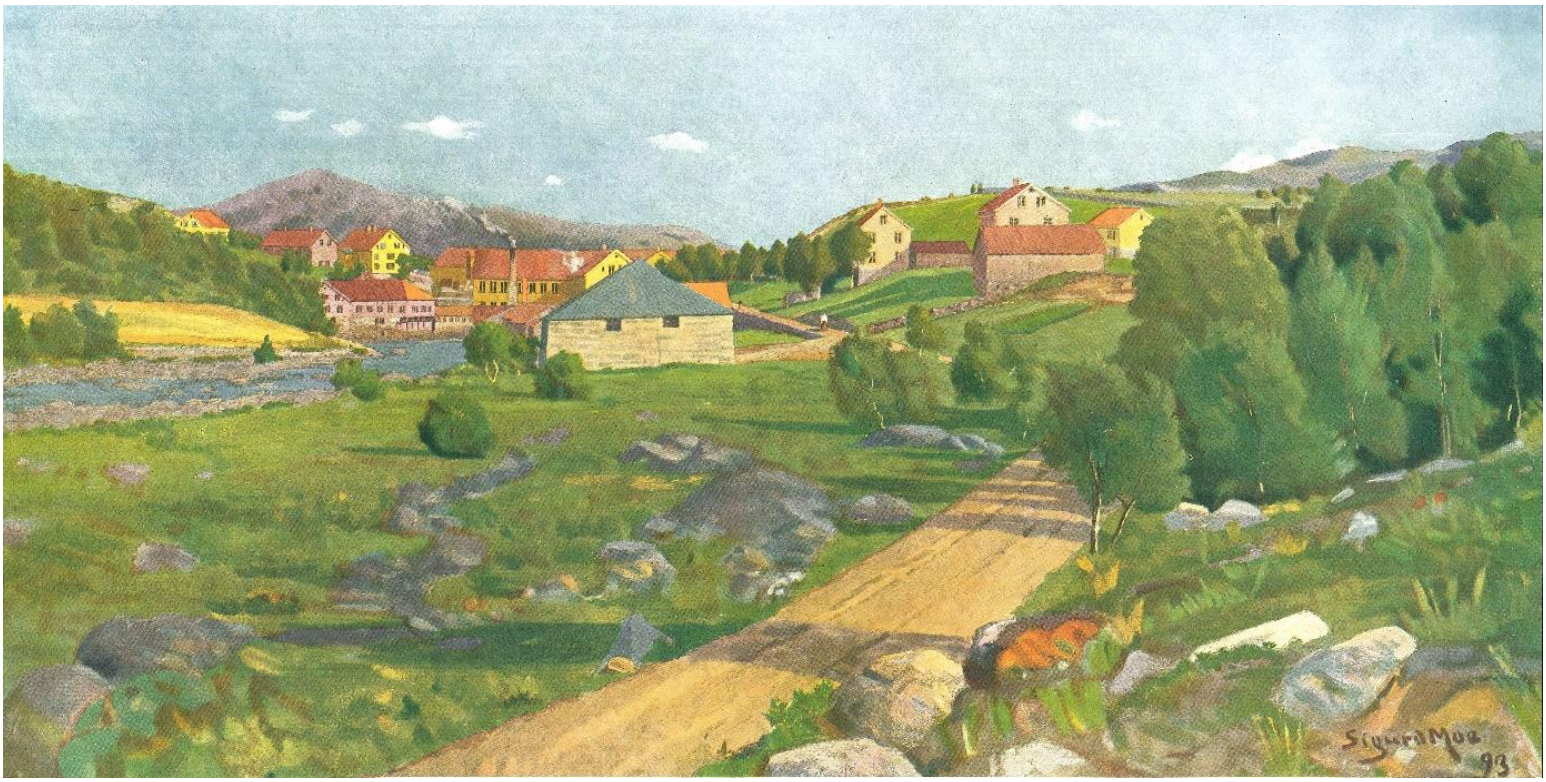

Aalgaards Uldvarefabrikker i Gjesdal
ved grundlæggerens fratrædelse som bestyrer 1893.
Maleri av Sigurd Moe. Repr. Dreyer, Stvgr.

Auksjon i 1917. Udlahuset er det eneste som er igjen av disse bygningene. Dagens spinneribygning fra 1947 har tatt plassen til huset til venstre. I likhet med flere av de store industribygningen fra den tiden hadde Udlahuset bølgeblikk på taket.

Udlahuset ble trolig bygget på i høyden samtidig med byggingen av Spinneriet i 1947. Gråsteinsmuren ble løftet noe for å gi bedre takhøyde i 2. etasje, og man bygget på en 3. etasje samt nytt loft.

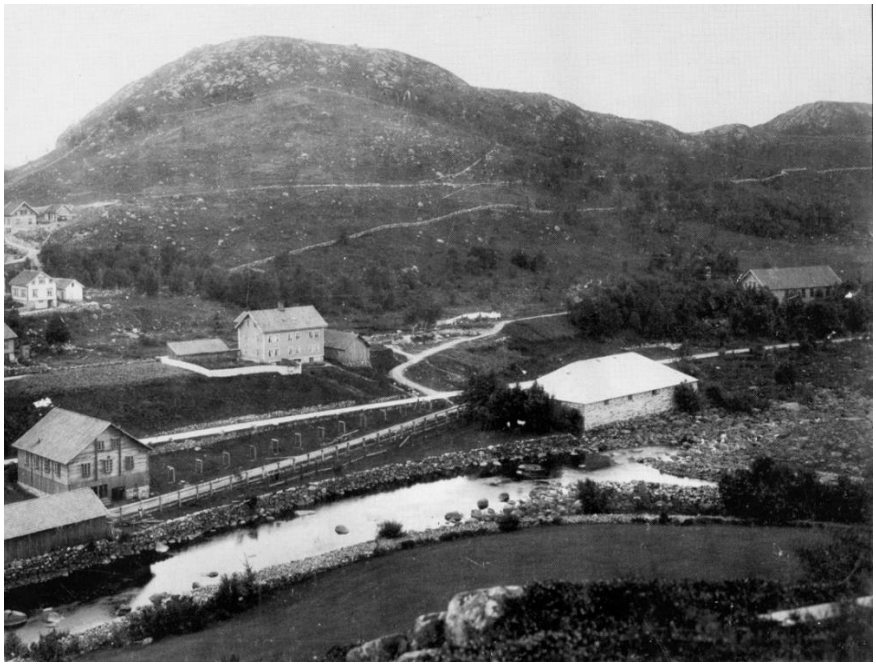

Udlahuset med Bærlandsnuten i bakgrunnen. Den gang uten flomvern. Her tok nok elva beine veien rett fram mer enn en gang. For eksempel i 1957. Ådne Skårland kjører traktoren med Georg Hogstad og Odd Egeland på hengeren.

Sjekk mellomrommet mellom vindusrekkene i 1. og 2. etasje på bildet over. Sammenligner man med bildet til høyre ser man tydelig at avstanden har blitt større. Den øverste delen av gråsteinsmuren er med andre ord av noe nyere dato.

Sven Ravndal kjøpte Udlahuset for 850.000 kroner på begynnelsen av 90-tallet.
Huset hadde da stått tomt en stund, og framsto som et råbygg med knuste vinduer og stort vedlikeholdsbehov.
Sven så imidlertid potensialet i den karakteristiske bygningen og gikk i gang.

Mye av det opprinnelige ble beholdt, men noen endringer måtte til. Et par vegger ble fjernet og en ny teglsteinmur ble laget med gjenbrukt murstein fra Udlahusets 3. etasje. Veggen i gråstein bak veven murte Svein selv, med stein fra nærområdene.

Vinduene i 2. etasje fikk nye termopanruter i de opprinnelige jernsprossene. I 1. etasje ble det nye vinduer i gammel stil.

Et galleri pryder nå veggene i det som tidligere var et stort nakent rom med enorm takhøyde. Her stod det i sin tid en fillerivemaskin. Det rustikke tre-virket i galleriet er av det kortreiste slaget; hugget i Hålands-skogen og saget på Hadland. Lampekuplene er overskudd fra rehabiliteringen av Heradshuset.

Sven sammen med to av medarbeiderne i butikken; Astrid Egeland og Espen Lian Bjerga. Våren 2015 feiret butikken 20 år på Udlahuset. Dørene ble åpnet 18. april 1995. Det må ha vært en hektisk vår, for to dager senere åpnet Magneten Kjøpesenter med Sven bak disken i familiens tradisjonsrike skobutikk.

Magneten er nå historie, men i 20 år var senteret et viktig handlested og møteplass for gjesdalbuer. Nå er det Norwegian Outlet som overtar stafettpinnen i det som opprinnelig ble bygget som DFUs nye veveri i 1970. Navnet Magneten handler vel om at kjøpesenteret skulle være et trekkplaster, og samtidig spilte det kanskje på kraftproduksjonen rett oppi elva? Der er i alle fall magneten en viktig ingrediens.

Men tilbake til Udlahuset der det verserer litt forskjellige byggeår. Huset må imidlertid ha blitt til før 1893. Stavangerkunstneren Sigurd Moe sitt maleri er fra det året, og Udlahuset fremstår som fiks ferdig på bildet hans - riktignok i en litt lavere utgave. I boka 75 år i norsk tekstil fra 1947 får vi det nøyaktige årstallet. På side 78 står følgende: *I 1891 blev det reist et nytt ullhus for å redusere brandrisikoen for de brennbare saker på det gamle stedet. Huset blev opført av gråsten med bølgeblikktak og lagt vel 100 meter nedenfor spinneribygningen på Edlandssiden. Det gamle ullhuset ved broen blev tatt i bruk som kontorbygning.*

I 2016 snakker vi dermed om 125 år. Ikke dårlig for en bygning på Ålgård!

Tekst og nye bilder: Ørnulf Tendeland. Gamle bilder: Ålgård Rotarys bildearkiv. Bilde fra Kulturminnedagen 2009: Gjesdalbuen